

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

5 Vtrùm violatio iuramenti promissorij, præsertim in re parua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

maioris momenti, seu quæ ex vi iuramenti sunt in usu: non enim se iuramento vult astringere ad minima; neque ad ea, quæ non seruantur, vel si seruentur, non ex religione iuramenti: neque etiã ad statuta futura, nisi aliud intenderit. Iuramentum enim strictam habet interpretationem ob periculum animæ; vt docet Panormitan. in cap. Clericus, de Iureiurando, Siluester Iuramentum 4. q. 2. 3. Iurasti dicere in causa quidquid nosti, scilicet, Si secundum ordinem Iuris dici debet, non autem si occultum sit.

Hæ & similes condiciones in iuramento promissorio sunt expendendæ, vt sciatur eius obligatio. Insunt autem hæ condiciones promissioni cui iuramentum apponitur, interdum ex parte rei promissæ, siue ex dispositione Iuris id fiat, siue ex natura rei, siue ex communi hominum intelligentia vel consuetudine; interdum ex parte ipsius promittentis, qui talem conditionem tacite vel expresse apponit. Numquam autem iuramento apposito huiusmodi condiciones exclusæ censentur, nisi quando ipsum in eum finem apponitur, vt excludantur, ne promissor se per illas ab executione promissionis possit eximere.

D V B I T A T I O V.

Vtrum violatio iuramenti promissorii, præsertim in re parua, sit peccatum mortale.

23
Violatio
iuramenti
in re ma-
gna.

Respondeo, Si promissio sit rei notabilis, violatio iuramenti erit peccatum mortiferum. Est communis sententia Doctorum. Probatur, Quia iurando, quantum in te est, facisti Deum testari non solum te habere animum faciendi, sed etiam te facturum, nisi iustum impedimentum interueniat. Itaque nisi facias, quantum in te est, facis vt Deus falsum testatus sit.

In re parua, an sit peccatum mortale. Sententia Caietani.

Sed difficultas est, si in re parua violetur. Caietanus art 7. distinguit. Vel enim, inquit, res parua est tota materia promissionis, vel pars solum. Si sit tota materia, violatio iuramenti in re parua erit peccatum mortale; quia tota promissio violatur; vt si iuramento promiseris assem, & nihil soluas. Si autem solum sit pars materiæ, erit tantum peccatum veniale; vt si promiseris tres aureos, & vnum assem in solutione prætermittas. Idem tenet Couaruias lib. 1. variar. c. 1. n. 2. Simili modo distinguit in voto.

Alij generatim docent, si res promissa sit parua, siue ea sit tota materia, siue pars tantum, non fore nisi veniale; Siluester, Iuramentum 4. q. 1. Sotus lib. 8. q. 1. ar. 7. & q. 2. ar. 3. Nauar. c. 12. n. 10. Idem tenet Antoninus p. 2. tit. 10. c. 4. §. 1. Vtraque sententia probabilis est.

Verius est esse peccatum mortale.

Verius tamen videtur, violationem iuramenti in re parua, si serio promissa sit, nec sit aliquid quod excuset, esse peccatum mortale, siue sit tota materia, siue pars. Ita Gabriel in 3. d. 22. q. 2. conclus. 4. & 7. Tabiena v. Iurament. n. 11. Caietan. in Summa v. Periurium, Fumus eodem, num. 12. Valentia disp. 6. q. 7. puncto 2.

Probatur Primò, Qui rei paruæ promissionem, quã iuramento confirmauit, non implet, is quantum in se est, facit Deum testem falsi: hoc autem est peccatum mortale, cum sit magna in Deum in-

iuria: ergo. Maior probatur, quia dum ita iuras, ipso affectu & quantum potes, facis Deum testari te hoc præstiturum: ergo si non præstes, cum possis, facis quantum in te est vt Deus falsum testatus sit. Secundò, Eiusdem rationis est, falsum reddere id, quod Deus antea testatus est, & facere vt Deus in præsentem falsum testetur: atqui hoc est peccatum mortale, siue res sit parua, siue magna; ergo & illud. Tertiò, Homo sub peccato mortali tenetur curare vt sit veritas in iuramento assertorio. idque idèd ne Deum faciat testem falsi: ergo sub eadem obligatione tenetur curare vt etiam in promissorio sit veritas. Solum est differentia, quòd veritas iuramenti assertorij debet esse præterita, & sit speculatiua: veritas promissorij sit futura, pendens ab ipso iurante. Sed hæc diuersitas non facit vt ipse non teneatur pari modo procurare, esseque sollicitus vt verum sit quod iurauit. Quartò, Iuramentum respicit materiam non quatenus est magni vel parui momenti, multum vel parum vtilis homini; sed quatenus vera: ergo ex magnitudine vel paruitate materiæ non debet iudicari eius obligatio, sed ex veritate: atqui omnes veritates sunt eiusdem rationis in ordine ad testimonium diuinum: eiusdem enim rationis est, in re parua, & in re magna falsum testari: ergo eiusdem rationis est, in re magna & in parua Deum testem falsi facere.

Aduerte tamen, non esse peccatum mortale, si putet promissarium non curare rem paruam, & facile condonaturum; modò alioquin paratus sit soluere, si secus esset. quo modò is, qui iurasset dare tres aureos, & in solutione omitteret vnum assem, posset excusari: vel si promissio habeat aliquam tacitam conditionem aut restrictionem; tunc enim iuramentum non violatur vlla ex parte, sed integrè impletur iuxta mentem iurantis.

Petes, Cur iuramenti violatio in re parua potius est peccatum, quàm violatio voti in simili?

Respondeo, Quia in voto spectatur an res sit parua an magna in ordine ad honorem Dei. Si parua, non censetur honor Dei ex violatione voti nisi parum lædi; & sic solum est veniale. in iuramento hoc non spectatur, sed solum curatur vt sit verum quod iuratur; quia Deus adducitur in testimonium veritatis.

D V B I T A T I O VI.

Vtrum iuramentum promissorium metu graui extortum obliget.

Videtur non obligare. Primò, Quia talis promissio est irrita, vel saltem arbitrio promittentis potest in irritum reuocari; vt ostensum est supra c. 17. dub. 6. ergo & iuramentum illi appositum: nam iuramentum sequitur naturam actus super quem cadit. Secundò, Votum tali metu extortum non obligat, vt ostensum est c. 40. dub. 3. ergo nec iuramentum. Tertiò, Tali iuramento deest consensus; nihil enim tam contrarium consenti, quàm vis & metus; vt habetur L. Nihil consenti. 7. de regul. Iuris. Quartò, cap. Quamuis pactum. 2. de pactis, in 6. dicitur: *Pactum, si iuramento, nec vi nec dolo præstito, firmatum fuerit, omnino seruari debet.* ergo à contrario sensu, si vi vel dolo præstitum sit, non debet seruari. Confirma-